

WYZWANIA STOJĄCE PRZED FIRMAMI AUDYTORSKIMI

Spotkanie w ramach dialogu Firm Audytorskich
oraz Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

spotkanie online

25 maja 2023 r.

Plan spotkania

- 1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania**
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Cel spotkania

- ✓ Kontynuacja wymiany poglądów zapoczątkowanej w trakcie wcześniejszych spotkań.
- ✓ Poinformowanie o aktualnych tematach związanych z działalnością PANA.
- ✓ Pozyskanie informacji bezpośrednio od firm audytorskich na temat możliwości zaistnienia negatywnych trendów, utrudnień lub barier dla świadczenia usług najwyższej jakości.
- ✓ Uzyskanie opinii na temat potrzeby utrzymania lub zmiany organizacji i formuły kolejnych spotkań.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
- 2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji**
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

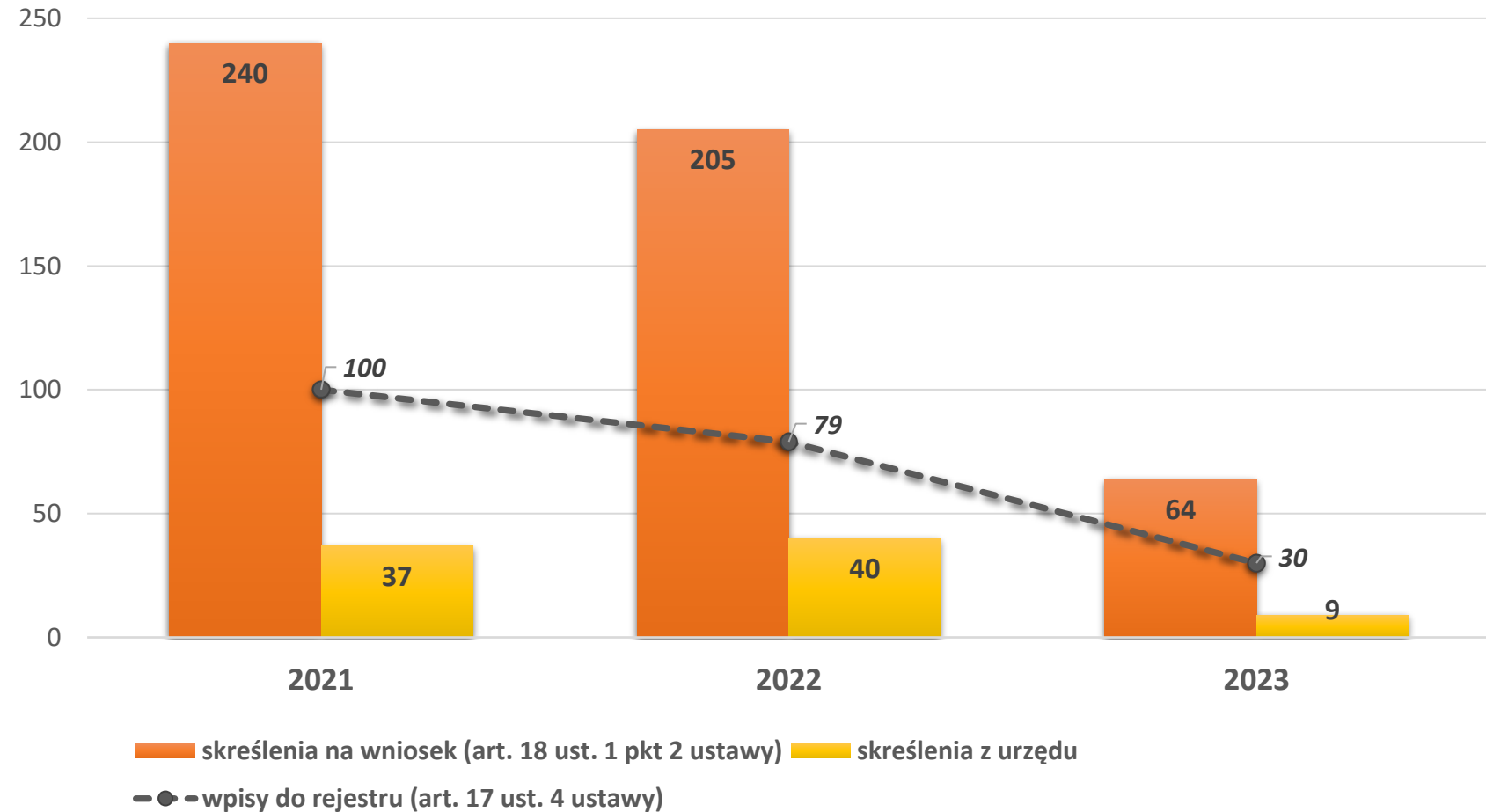
Aktualności związane z działalnością Agencji

- ✓ Zarys wyzwań stojących przed Agencją.
- ✓ Przygotowania do objęcia nadzorem usług atestacyjnych dot. sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Zmiana cykliczności sporządzania sprawozdania z monitorowania rynku usług świadczonych przez BR i FA.
- ✓ Planowane ustanowienie KSB 600 (Z).
- ✓ Informacja w zakresie skreśleń BR z rejestru.
- ✓ Informacja w zakresie rynku FA badających n-JZP za 2022 r.
- ✓ Zmiany rynku FA na podstawie sprawozdań rocznych.
- ✓ Wyniki kontroli tematycznych dotyczących nowych standardów kontroli jakości.

Informacja w zakresie skreśleń biegłych rewidentów z rejestru

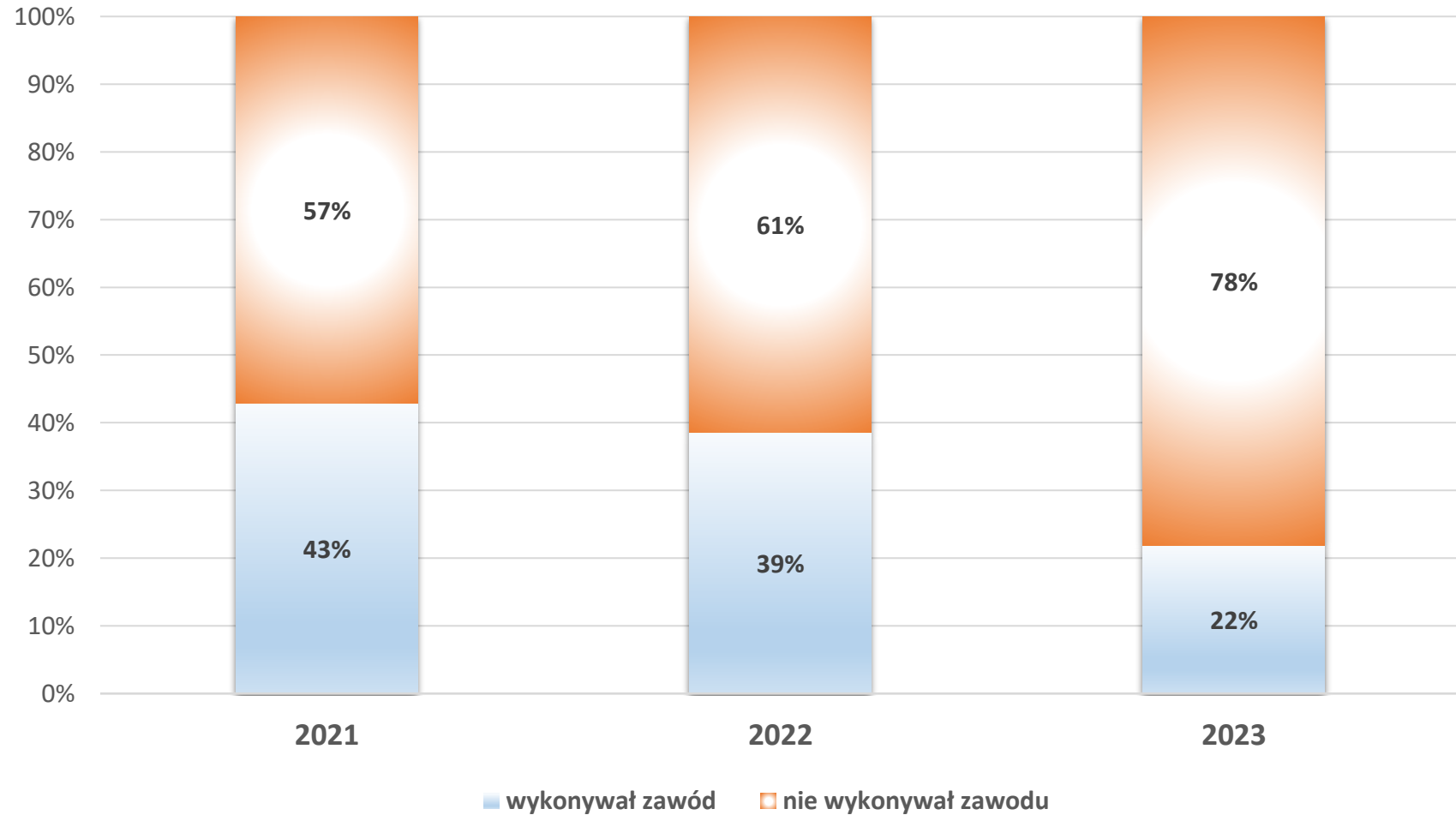
Warszawa, 25 maja 2023 r.

Liczba biegłych rewidentów skreślonych / wpisanych z/do rejestru biegłych rewidentów

Opracowanie własne Agencji (na podstawie uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów doręczonych Agencji zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (dalej: ustawa))

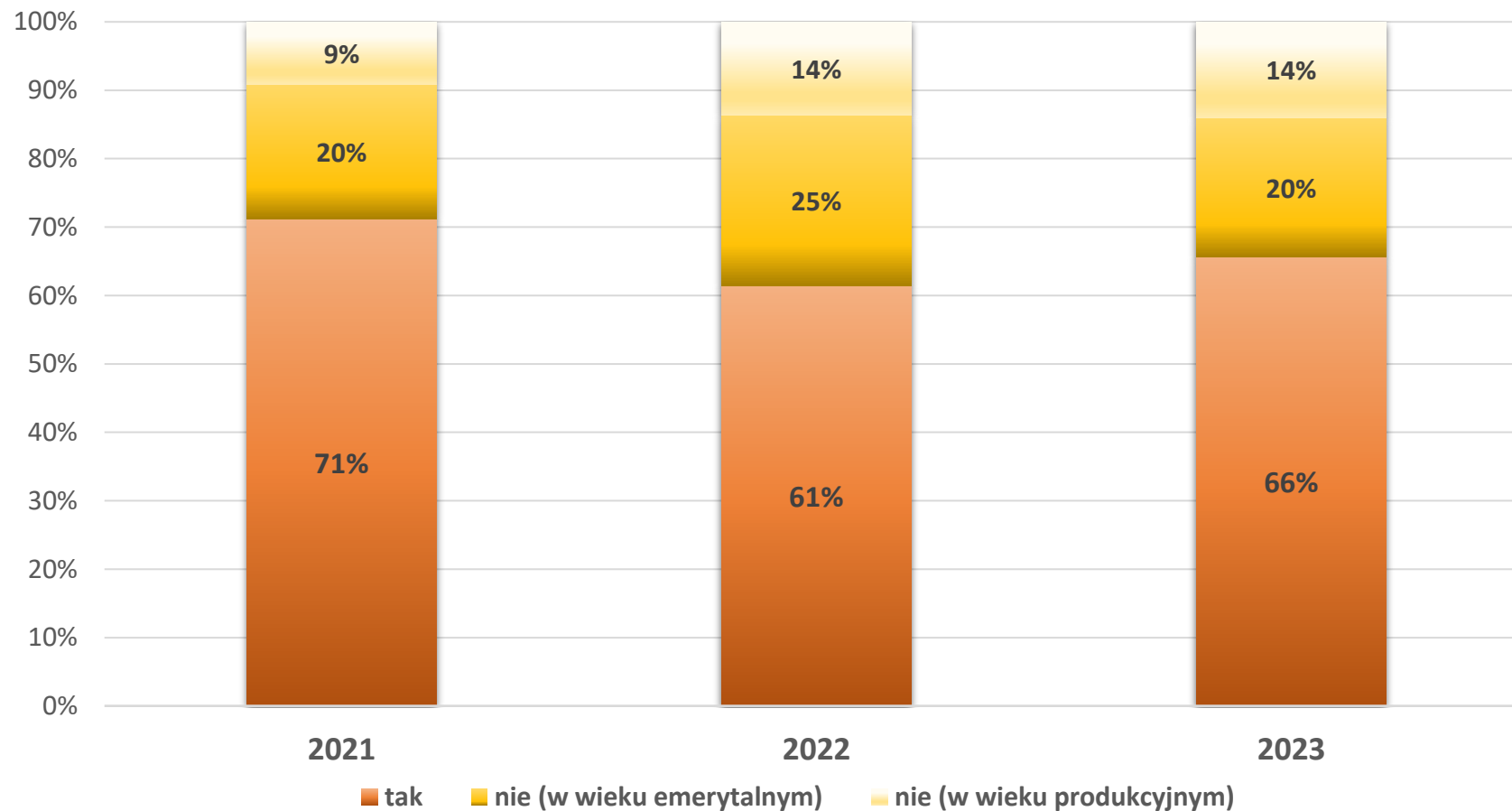
Wykonywanie zawodu przez biegłego rewidenta przed skreśleniem z rejestru biegłych rewidentów na wniosek

*Opracowanie własne Agencji (na podstawie uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów doręczonych Agencji zgodnie z art. 44 ustawy oraz danych z listy firm audytorskich)

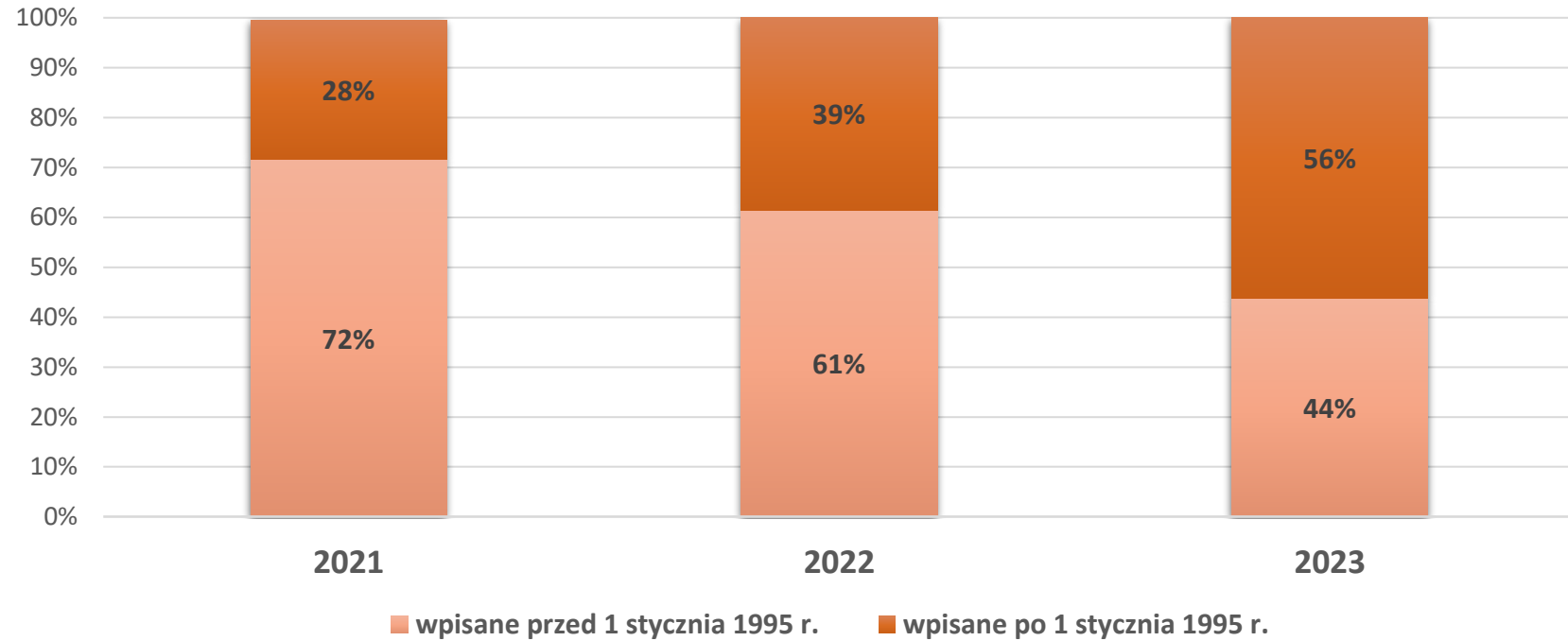

Osoby posługujące się tytułem "biegły rewident senior" po skreśleniu z rejestru biegłych rewidentów na wniosek

Opracowanie własne Agencji mające charakter poglądowy (na podstawie uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów doręczonych Agencji zgodnie z art. 44 ustawy oraz informacji zamieszczonych na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów i informacji roboczych przekazanych przez samorząd)

Podział biegłych rewidentów skreślonych z rejestru biegłych rewidentów na wniosek – według okresu wpisu do rejestru*

Opracowanie własne Agencji mające charakter poglądowy (na podstawie uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów doręczonych Agencji zgodnie z art. 44 ustawy oraz informacji roboczych przekazanych przez samorząd)

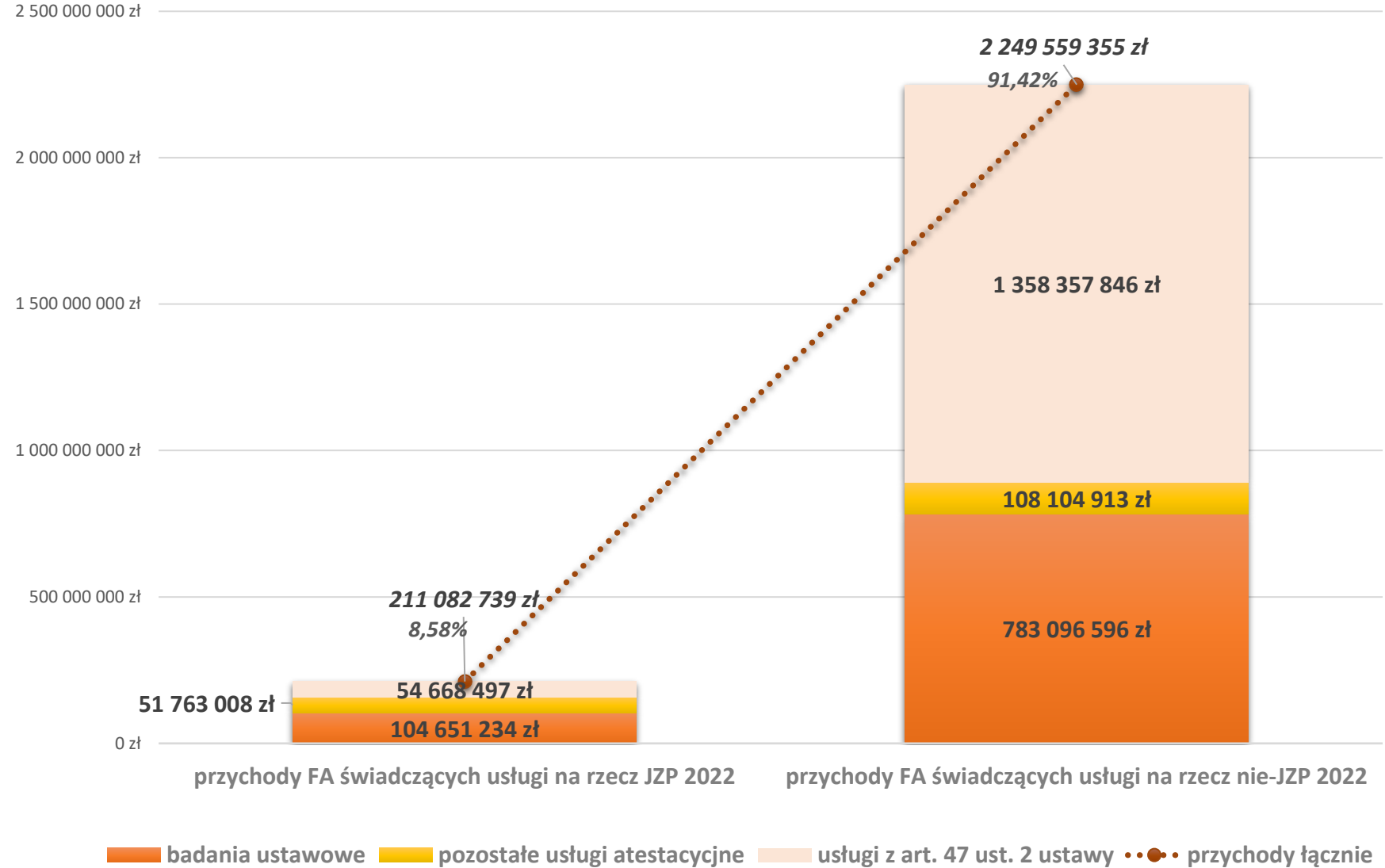
* Do 1 stycznia 1995 r. obowiązywał art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie pozwalający dyplomowanym biegłym księgowym na wpis na listę biegłych rewidentów w uproszczonym trybie. Jeżeli biegły rewident został wpisany do rejestru biegłych rewidentów na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy 1991 r., a następnie został skreślony z rejestru biegłych rewidentów na swój wniosek, to, aby ponownie został wpisany do ww. rejestru, winien spełnić wymogi, które przewiduje obecnie obowiązująca ustawa dla osób ubiegających się o wpis do rejestru biegłych rewidentów, określone w art. 4 ust. 2 ustawy

Informacja w zakresie rynku firm audytorskich badających n-JZP za 2022 R.

Warszawa, 25 maja 2023 r.

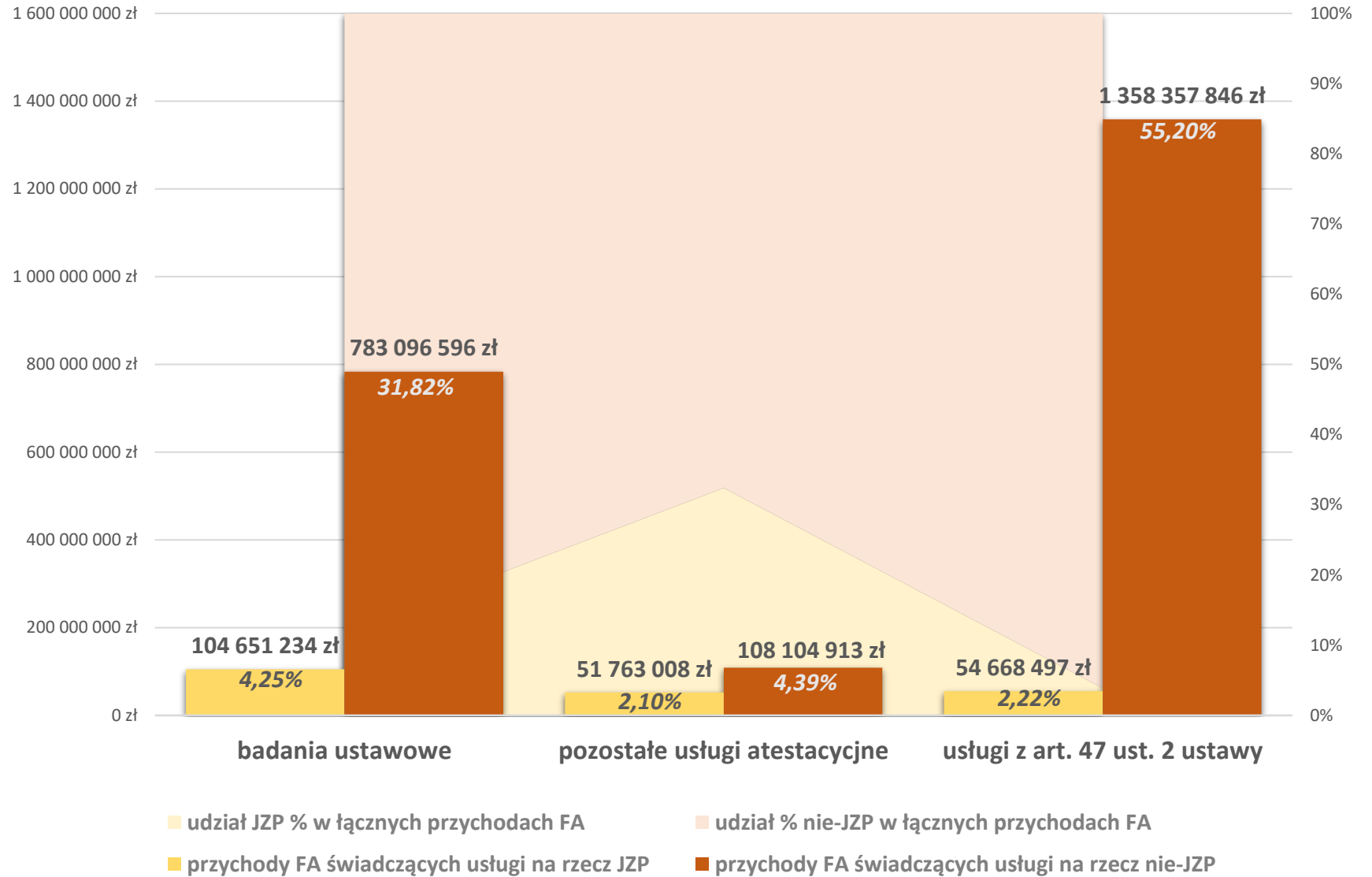

Przychody firm audytorskich w 2022 r. (podział wg badających JZP i nie-JZP)

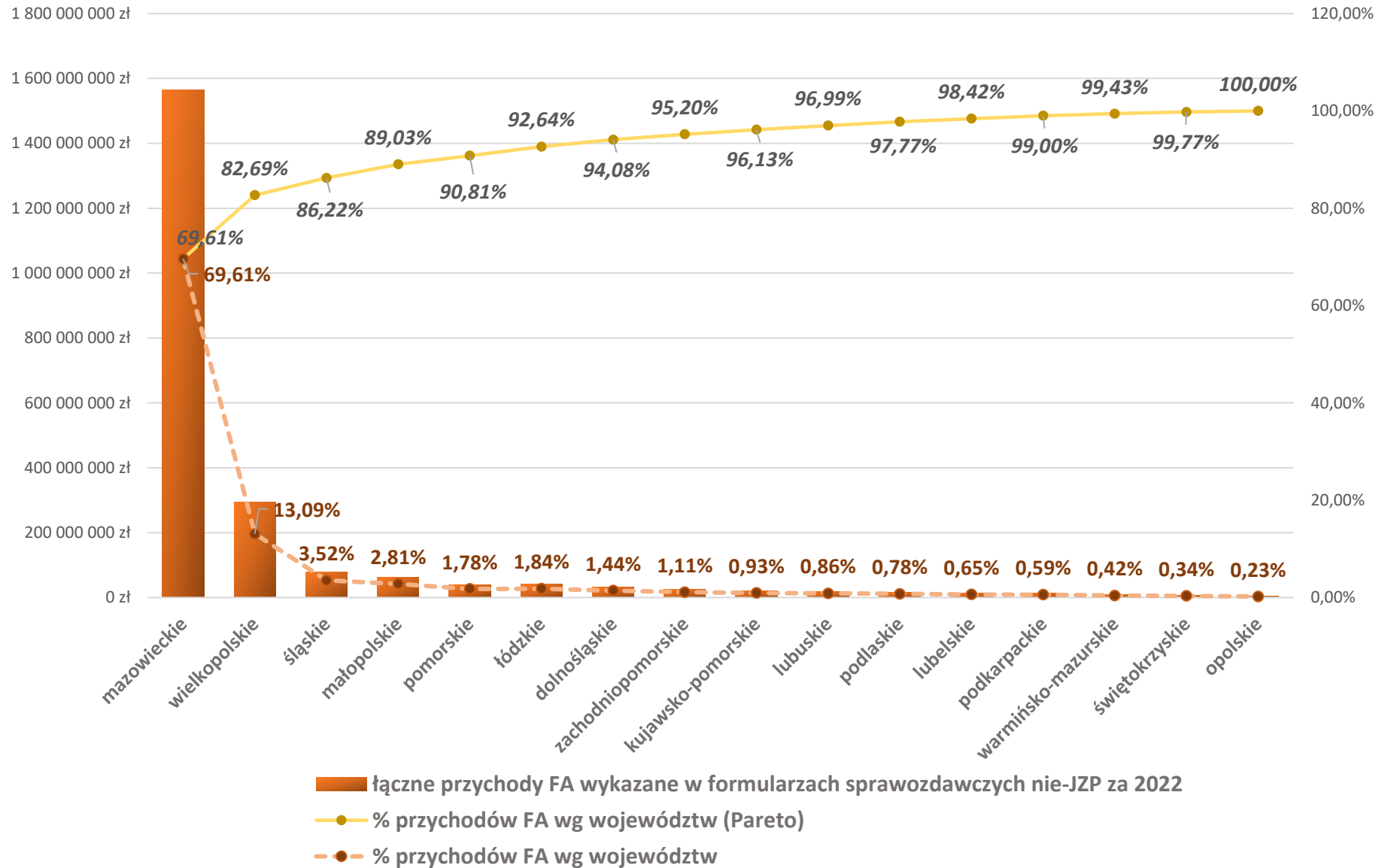

Na podstawie danych ze sprawozdań o usługach na rzecz JZP oraz nie-JZP za rok 2022

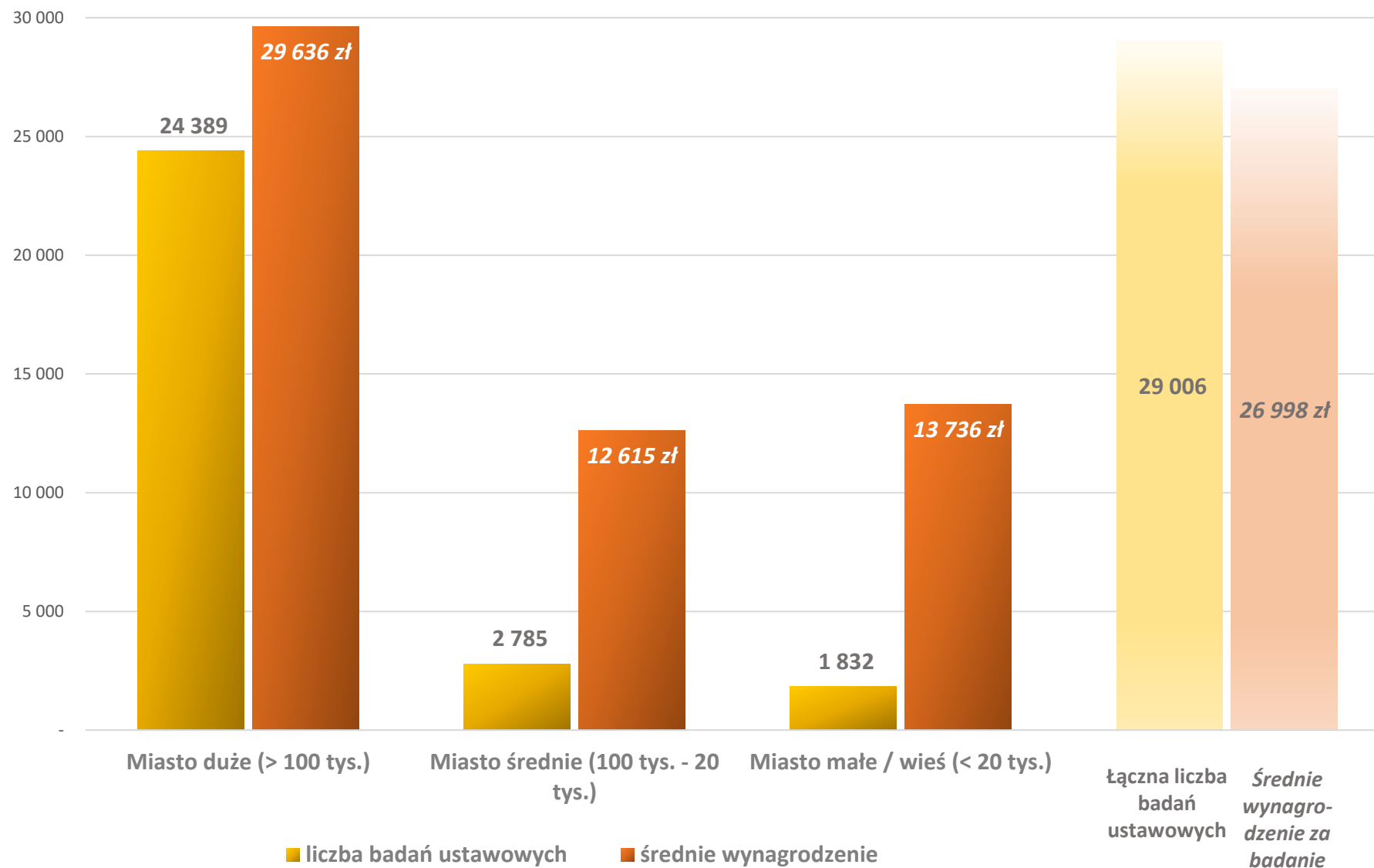
Przychody firm audytorskich w 2022 r. (podział wg usług)

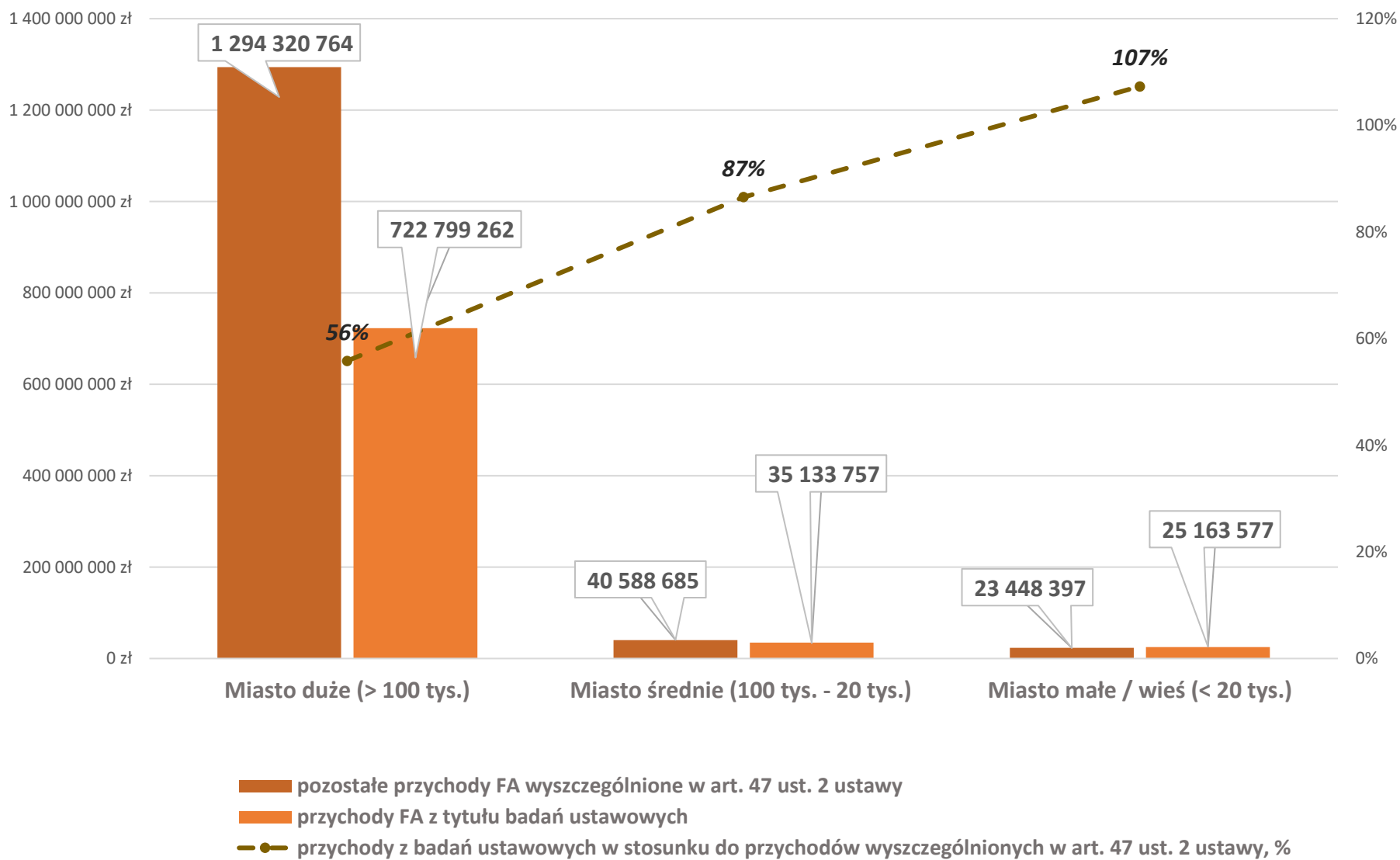
Łączne przychody firm audytorskich z usług na rzecz nie-JZP za rok 2022

Średnie wynagrodzenie firm audytorskich za badanie ustawowe na rzecz nie-JZP w 2022 roku w podziale na wielkość miejscowości

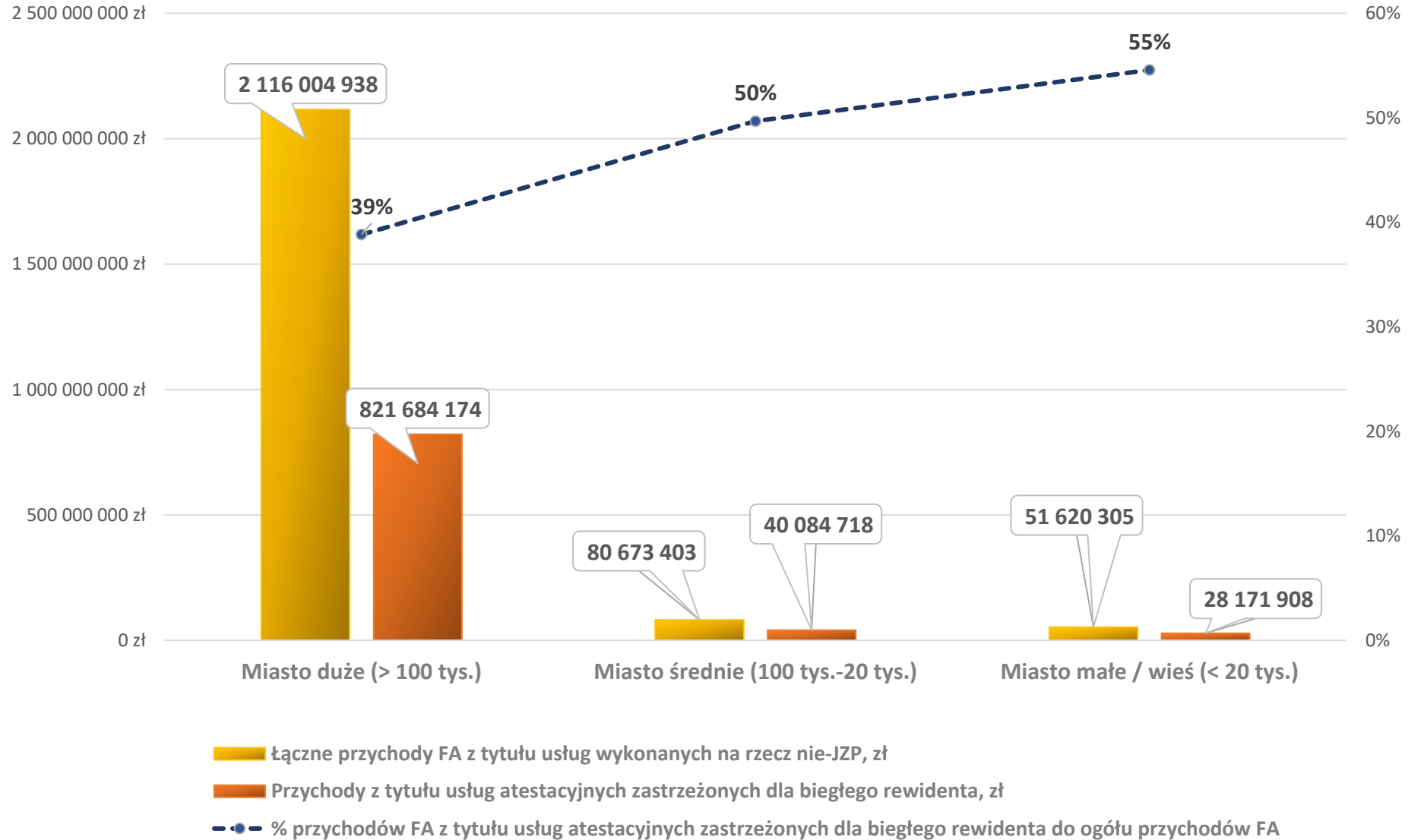

Przychody firm audytorskich z badań ustawowych w stosunku do przychodów wyszczególnionych w art. 47 ust. 2 ustawy

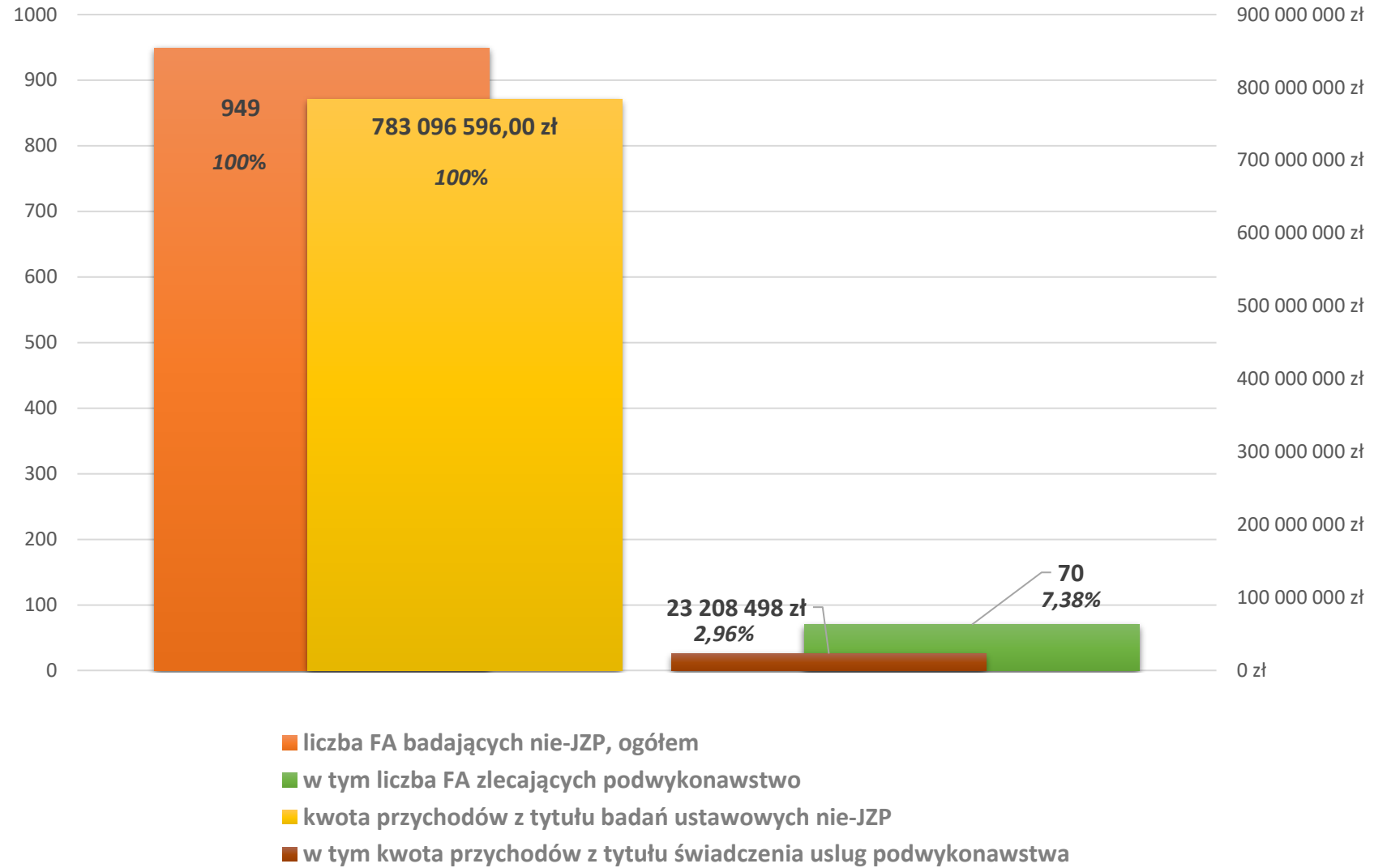

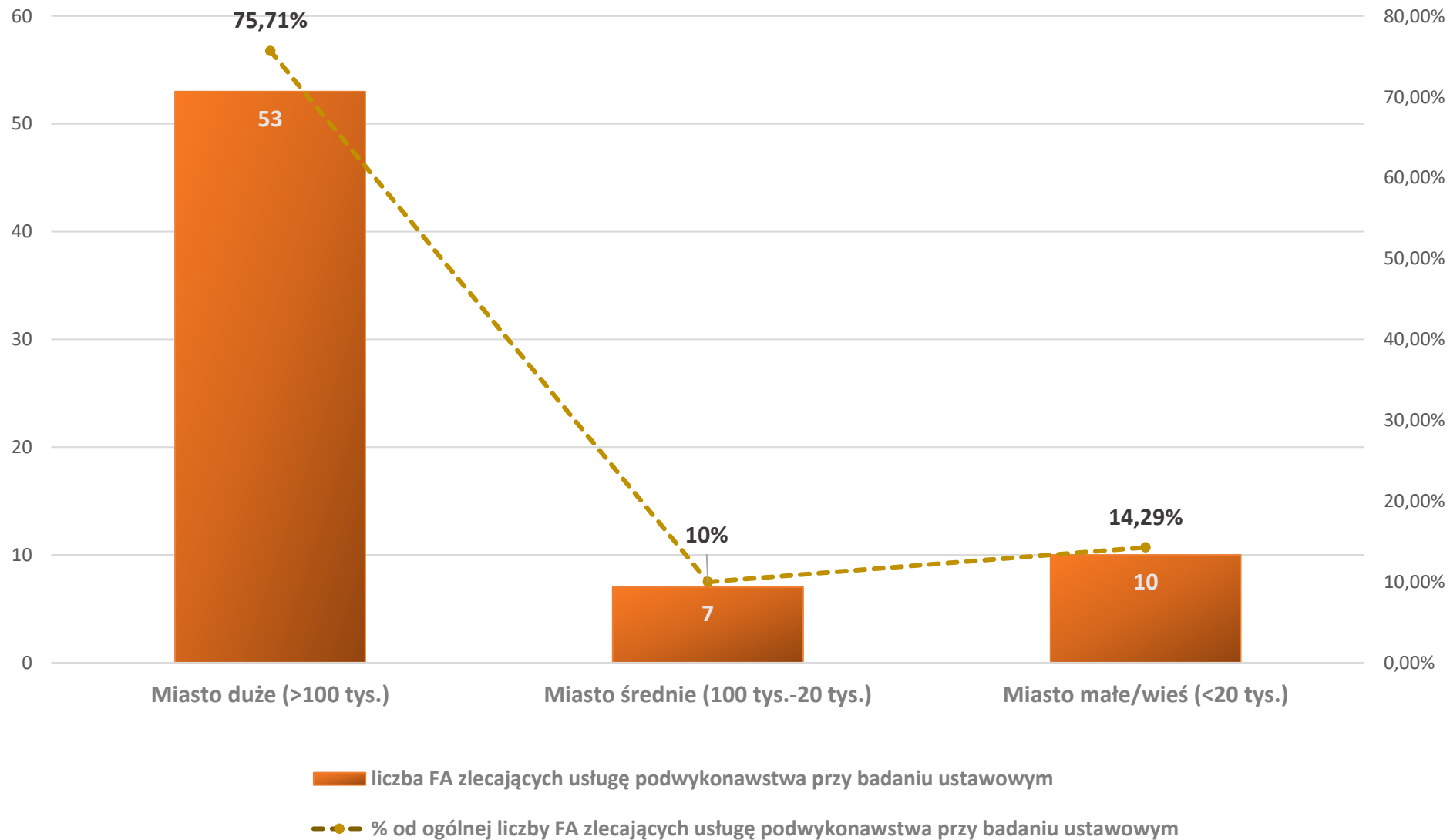
% przychodów firm audytorskich z tytułu usług atestacyjnych zastrzeżonych dla biegłego rewidenta do ogółu przychodów firm audytorskich za rok 2022

Przychody firm audytorskich z tytułu świadczenia usług podwykonawstwa

Liczba firm audytorskich zlecających usługę podwykonawstwa w zakresie badań ustawowych w zależności od wielkości miejscowości (nie-JZP za rok 2022)

Zmiany rynku FA na podstawie sprawozdań rocznych

Warszawa, 25 maja 2023 r.

WYNAGRODZENIA FA (JZP)

SEKCJA	NAZWA	CAŁY RYNEK								
		2022			2021			Zmiana		
		JZP	Mediana	Średnia	JZP	Mediana	Średnia	Δ JZP	Δ Mediana	Średnia
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	164	32 094	59 864	177	27 073	53 689	-13	19%	12%
F	BUDOWNICTWO	63	36 509	61 925	71	32 373	56 182	-8	13%	10%
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY	83	31 400	62 568	86	30 825	57 996	-3	2%	8%
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	84	29 563	73 283	79	26 000	76 219	5	14%	-4%
K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (z wyłączeniem 64.30, 65.30 oraz 66.30)	755	23 000	75 962	784	20 000	68 401	-29	15%	11%
	PKD 64.30, 65.30 oraz 66.30	667	8 000	10 404	645	7 800	10 748	22	3%	-3%
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	93	33 045	53 287	87	28 400	59 497	6	16%	-10%

WYNAGRODZENIA FA (JZP)

SEKCJA	NAZWA	BEZ TOP								
		2022 BEZ TOP12			2021 BEZ TOP11			ZMIANA		
		JZP	Mediana	Średnia	JZP	Mediana	Średnia	Δ JZP	Δ Mediana	Średnia
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	66	21 500	26 751	76	17 950	21 628	-10	20%	24%
F	BUDOWNICTWO	19	19 900	22 137	25	19 000	19 672	-6	5%	13%
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY	31	20 500	21 077	32	22 650	22 800	-1	-9%	-8%
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	38	17 678	27 019	36	16 000	21 821	2	10%	24%
K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (z wyłączeniem 64.30, 65.30 oraz 66.30)	133	18 000	21 860	141	17 000	20 261	-8	6%	8%
	w tym PKD 64.30, 65.30 oraz 66.30	53	5 400	6 918	52	5 140	6 934	1	5%	0%
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	34	20 000	23 203	31	15 000	17 701	3	33%	31%

WYNAGRODZENIA FA (N-JZP)

SEKCJA	NAZWA	CAŁY RYNEK								
		2022			2021			ZMIANA		
		NIEJZP	MEDIANA	ŚREDNIA	NIEJZP	MEDIANA	ŚREDNIA	Δ NIEJZP	Δ MEDIANA	ŚREDNIA
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	7509	17 000	34 041	7132	15 000	31 361	377	13%	9%
	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	762	12 000	18 033	690	10 000	15 974	72	20%	13%
E										
F	BUDOWNICTWO	2078	14 000	20 579	1989	12 000	18 177	89	17%	13%
	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	6509	15 000	26 636	6138	13 000	23 974	371	15%	11%
G										
H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	1355	15 000	25 722	1300	13 000	24 012	55	15%	7%
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	1376	15 000	33 675	1271	13 000	30 176	105	15%	12%
	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (z wyłączeniem PKD 64.30, 65.30, 66.30)	912	15 000	34 251	982	12 000	29 030	-70	25%	18%
K	PKD 64.30, 65.30, 66.30	981	7 000	11 103	978	6 168	9 314	3	13%	19%
	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	1559	12 000	20 228	1500	10 000	16 464	59	20%	23%
L										
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	1931	14 500	29 465	1791	12 316	23 941	140	18%	23%
	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	715	16 000	31 975	722	13 600	27 541	-7	18%	16%
N										
Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	929	9 500	15 370	908	7 975	13 370	21	19%	15%

WYNAGRODZENIA FA (N-JZP)

SEKCJA	NAZWA	BEZ TOP								
		2022 BEZ TOP12			2021 BEZ TOP11			ZMIANA		
		NIEJZP	MEDIANA	ŚREDNIA	NIEJZP	MEDIANA	ŚREDNIA	Δ NIEJZP	Δ MEDIANA	ŚREDNIA
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	5631	14 000	17 652	5354	12 500	15 669	277	12%	13%
E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	605	10 500	12 245	609	9 700	11 437	-4	8%	7%
F	BUDOWNICTWO	1731	13 000	14 933	1672	11 000	12 768	59	18%	17%
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	5136	13 000	15 488	4933	11 900	13 545	203	9%	14%
H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	1059	12 500	15 107	1017	11 500	13 232	42	9%	14%
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	949	11 000	13 286	889	10 000	11 912	60	10%	12%
K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (z wyłączeniem PKD 64.30, 65.30, 66.30)	538	10 000	12 760	618	8 500	11 203	-80	18%	14%
	PKD 64.30, 65.30, 66.30	531	6 600	7 802	535	6 000	7 331	-4	10%	6%
L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	1092	10 000	12 001	1087	8 130	9 861	5	23%	22%
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	1258	10 850	13 296	1192	9 000	11 256	66	21%	18%
N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	456	12 000	14 922	493	11 000	13 166	-37	9%	13%
Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	774	9 000	10 408	829	7 500	8 730	-55	20%	19%

WYNAGRODZENIA FA (N-JZP)

Zmiana mediany ceny badania 2022/2021 (nieJZP C1 bez TOP12)

Zmiana średniej ceny badania 2022/2021 (nieJZP C1 bez TOP12)

TYPY OPINII:

w 2022 r. 79,5% bez zastrzeżeń
15% z objaśnieniem
5% zastrzeżenia

w 2021 r. 77,4% bez zastrzeżeń
17,3% z objaśnieniem
4,9% zastrzeżenia

Bez zastrzeżeń z uzupełniającym objaśnieniem 2022

Opinie z zastrzeżeniem (-ami) 2022

Opinie bez zastrzeżeń z uzupełnieniem objaśniającym

2021

Opinie z zastrzeżeniem (-ami)

2021

DUŻE LICZBY BADAŃ NA 1 BR

Kategoria	2022 r.	2021 r.	2020 r.
Liczba FA w której było wykonywanych powyżej 50 usług przez BR	68	76	88
Liczba BR, którzy wykonali powyżej 50 usług w ciągu roku	150	174	194
Największa liczba usług wykonywana przez BR w ciągu roku	215	318	311
Liczba BR w pięciu największych FA z liczbą usług powyżej 50 wykonanych przez BR	Pomiędzy 7 a 15	Pomiędzy 10 a 16	>10
Maksymalna liczba usług wykonywanych w pięciu największych FA z liczbą usług powyżej 50 wykonanych przez BR	Pomiędzy 50 a 182	Pomiędzy 105 a 318	Pomiędzy 164 a 311
Maksymalna liczba usług wykonywanych w innych niż pięć największych FA z liczbą usług powyżej 50 wykonanych przez BR	Pomiędzy 50 a 215	Pomiędzy 50 a 202	Ponad 50

Wyniki kontroli tematycznych dotyczących nowych standardów kontroli jakości

Warszawa, 25 maja 2023 r.

KONTROLE TEMATYCZNE

Kontrole tematyczne zostały przeprowadzone w związku z realizacją celu **A** „Zapewnienie najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usług pokrewnych” w realizacji działania 1.e „przeprowadzenie kontroli tematycznych w zakresie wdrożenia krajowych standardów kontroli jakości” wskazanego w planie działania PANA na rok 2023.

KONTROLE TEMATYCZNE

Główne cele kontroli tematycznych zostały określone następująco:

- ✓ ocena sposobu zaprojektowania systemu wewnętrznej kontroli jakości zgodnie z nowymi standardami,
- ✓ wskazanie istotnych problemów, które wystąpiły w trakcie procesu projektowania i wdrażania systemu wewnętrznej kontroli jakości zgodnie z wymogami nowych standardów,
- ✓ wskazanie rekomendacji, które firma audytorska powinna rozważyć w zakresie prawidłowego zaprojektowania swojego systemu wewnętrznej kontroli jakości.

KONTROLE TEMATYCZNE

FIRMY AUDYTORSKIE WYKONUJĄCE BADANIA USTAWOWE SF	LOSOWO	ZGŁOSZENIE WŁASNE FA	ŁĄCZNIE	POPULACJA	POKRYCIE %
FA z TOP12	7	1	8	12	67%
FA badające JZP lub z przychodami pow. 500 tys. zł. za 2021 rok	6	7	13	189	7%
FA niebadające JZP i przychodach do 500 tys. zł. za 2021 rok	17	2	19	993	2%
RAZEM	30	10	40	1 194	3%

**WSZYSTKIE FA POSIADAŁY ZAPROJEKTOWANY SWKJ UCHWALONY
I PRZYJĘTY DO STOSOWANIA W USTAWOWYM TERMINIE.**

KONTROLE TEMATYCZNE WYNIKI

NIEPRAWIDŁOWOŚCI W ZAKRESIE SWKJ DOTYCZYŁY W GŁÓWNEJ MIERZE:

- ✓ niedopasowania do zakresu działania i skali firmy audytorskiej,
- ✓ zasad odnoszących się do **minimalizacji ryzyk związanych z niezależnością** (w tym zasad rotacji biegłego rewidenta czy kontrolera jakości),

KONTROLE TEMATYCZNE WYNIKI

- ✓ nieprawidłowości związanych z **koniecznością spojrzenia na zlecenie** dodatkowym zewnętrznym okiem:
  - ✓ braku lub niejasnych zasad związanych z koniecznością **korzystania z konsultacji**,
  - ✓ zasad **wyboru** dokumentacji zlecenia **do kontroli jakości**,
  - ✓ brak lub nieprecyzyjny sposób określenia **zasad przeprowadzania kontroli jakości**,
  - ✓ brak lub niejasne zasady **wyboru partnera czy też zlecenia do inspekcji**,
  - ✓ brak lub niejasne, niedopasowane do działalności firmy audytorskiej **zasady monitoringu bieżącego i okresowego** (wraz z określeniem kto taki monitoring będzie przeprowadzał).

KONTROLE TEMATYCZNE

WYNIKI DLA FA Z TOP12:

- ✓ Wszystkie FA przeprowadziły proces oszacowania ryzyka zgodnie z wymogami par. 23-27 KSKJ 1 oraz swoje wyniki prezentowały w formie pliku Excel jako: macierz celów jakości, ryzyk jakości oraz reakcji na te ryzyka.
- ✓ **FA należące do dużych sieci otrzymały do stosowania globalną macierz z celami jakości, ryzykami jakości oraz reakcjami na nie**, jakkolwiek proces ustalenia tej macierzy odbywał się we współpracy z lokalnymi firmami audytorskimi wobec powyższego, **większość FA deklarowała brak istotnego wpływu spolonizowanych standardów na przedmiotową macierz.**
- ✓ **W wyniku wykonanego procesu oszacowania ryzyka żadna z firm audytorskich nie określała dodatkowych celów jakości**, ani nie widziała potrzeby określania celów cząstkowych.

KONTROLE TEMATYCZNE

- ✓ Tylko 1 FA zadeklarowała, że świadczy usługi inne niż atestacyjne zgodnie z art. 47 ust. 2 Ustawy. Z tego tytułu w macierzy celów jakości, ryzyk jakości i reakcji na te ryzyka zidentyfikowała i oszacowała dodatkowe ryzyka jakości.
- ✓ W ramach monitorowania i korygowania FA ustanawiały bieżące i okresowe działania monitorujące. Większość FA uwzględniała powyższe działania macierzy celów jakości, ryzyk jakości oraz reakcji na te ryzyka w odniesieniu do poszczególnych 6 obszarów: ład korporacyjny i przywództwo, stosowne wymogi etyczne, akceptacja i kontynuacja zlecenia, wykonywanie zlecenia, zasoby, informacja i komunikacja.

WYNIKI DLA FA Z TOP12

KONTROLE TEMATYCZNE

WYNIKI DLA FA BADAJĄCYCH JZP LUB Z PRZYCHODAMI POW. 500 TYS. ZŁ. ZA 2021 ROK:

- ✓ FA badające SF JZP, które wzięły udział w kontroli tematycznej posiadały w swojej strukturze organizacyjnej od 11 do 20 KBR, zaś pozostałe firmy od 2 do 20, z czego dominująca wielkość FA dla analizowanej warstwy to od 2 do 4 KBR.
- ✓ **Wszystkie FA dla tej warstwy deklarowały świadczenie usług innych niż atestacyjne** (zgodnie z art. 47 ust. 2 Ustawy). Jedynie 2 z nich uznały przychody z powyższych usług za relatywnie niskie, niemające potencjalnego wpływu na budowę SWKJ FA.
- ✓ **W zakresie procesu oszacowania ryzyka** przez firmę w ¼ FA zidentyfikowano **słabości w przyjętych macierzach ryzyk** zawierających cele jakości, ryzyka jakości oraz reakcje na te ryzyka
- ✓ **W zakresie elementu ład korporacyjny i przywództwo** - w 1/3 FA zidentyfikowano **słabości w procesie przydzielenia odpowiedzialności za SWKJ FA**

KONTROLE TEMATYCZNE

- ✓ **W zakresie elementu stosowane wymogi etyczne** - w większości FA (85%) zidentyfikowano błędy w okresach rotacji KBR lub kontrolera jakości.
- ✓ **W zakresie elementu akceptacja i kontynuacja** - w ponad połowie FA (62%) zidentyfikowano **słabości w formularzach akceptacji i kontynuacji klienta/zlecenia** oraz w ponad połowie FA (69%) odnotowano **słabości w SWKJ FA, które mogłyby powodować naruszenie art. 80 Ustawy.**
- ✓ **W zakresie elementu zasoby** - w ponad połowie FA (62%) **nie odnotowano** w ramach reakcji na ryzyko jakości odnoszącej się do zasobów technologicznych **procedury** dotyczącej **identyfikacji (wykazu) zasobów technologicznych.**
- ✓ **W zakresie elementu wykonywanie zlecenia**, w tym przegląd kontroli jakości zlecenia - w ponad połowie FA (69%) SWKJ FA **nie odnosił się do zapisów w zakresie tworzenia akt badania**, o których mowa w art. 67 ust. 4 Ustawy, a także akt innych usług.
- ✓ **W zakresie procesu monitorowania i korygowania** - w ¼ FA stosowane w praktyce **bieżące działania monitorujące nie zostały opisane** w SWKJ FA; w połowie FA zidentyfikowano **słabości w zaprojektowanych okresowych działaniach monitorujących (brak lub niepełne regulacje w zakresie inspekcji zakończonych zleceń).**

WYNIKI DLA FA
BADAJĄCYCH JZP
LUB
Z PRZYCHODAMI
POW. 500 TYS. ZŁ.
ZA 2021 ROK

KONTROLE TEMATYCZNE

Wyniki dla FA niebadających JZP i przychodach do 500 tys. zł. za 2021 rok:

- ✓ W trzeciej warstwie podmiotów znalazło się 19 firm audytorskich, z czego 8 firm zadeklarowało prowadzenie działalności bez personelu. Poza jednoosobowymi działalnościami firmy audytorskie, które wzięły udział w kontroli tematycznej posiadały w swojej strukturze organizacyjnej od 1 do 4 KBR, z czego dominująca wielkość firmy audytorskiej dla analizowanej warstwy to 2 KBR oraz 1-2 asystentów.
- ✓ **Połowa FA dla tej warstwy deklarowała świadczenie usług innych niż atestacyjne (zgodnie art. 47 ust. 2 Ustawy).**
- ✓ **W zakresie procesu oszacowania ryzyka** przez firmę w 42% FA zidentyfikowano **słabości w przyjętych macierzach ryzyk** zawierających cele jakości, ryzyka jakości oraz reakcje na te ryzyka;
w ponad połowie FA (56%), które deklarowały świadczenie innych usług zgodnie z art. 47 ust. 2 Ustawy w macierzy ryzyk FA nie uwzględniły ryzyk jakości bądź reakcji na ryzyka jakości związane z tymi usługami.
- ✓ **W zakresie elementu ład korporacyjny i przywództwo** - w 68% FA zidentyfikowano **słabości w procesie przydzielenia odpowiedzialności za SWKJ FA.**

WYNIKI DLA FA
NIEBADAJĄCYCH JZP
I PRZYCHODACH DO
500 TYS. ZŁ. ZA 2021
ROK:

KONTROLE TEMATYCZNE

- ✓ **W zakresie elementu stosowane wymogi etyczne** - w większości FA nie ustalano rotacji KBR na zleceniach; we wszystkich FA nie zaprojektowano okresów rotacji oraz karencji dla kontrolera jakości wykonania zlecenia; w części FA (42%) nie identyfikowano ryzyka jakości wynikającego z art. 70 Ustawy tj. wymogu ograniczenia wysokości przychodu uzyskanego z tytułu usług na rzecz podmiotów nie-JZP.
- ✓ **W zakresie elementu akceptacja i kontynuacja** - w ponad połowie FA (79%) zidentyfikowano słabości w formularzach akceptacji i kontynuacji klienta/zlecenia oraz w ponad połowie FA (74%) nie odnotowano w SWKJ opisu polityki wynagrodzenia za badanie.
- ✓ **W zakresie elementu zasoby** - w ponad połowie FA (58%) nie odnotowano w ramach reakcji na ryzyko jakości odnoszącej się do zasobów technologicznych procedury dotyczącej identyfikacji (wykazu) zasobów technologicznych.

WYNIKI DLA FA
NIEBADAJĄCYCH JZP
I PRZYCHODACH DO
500 TYS. ZŁ. ZA 2021
ROK

KONTROLE TEMATYCZNE

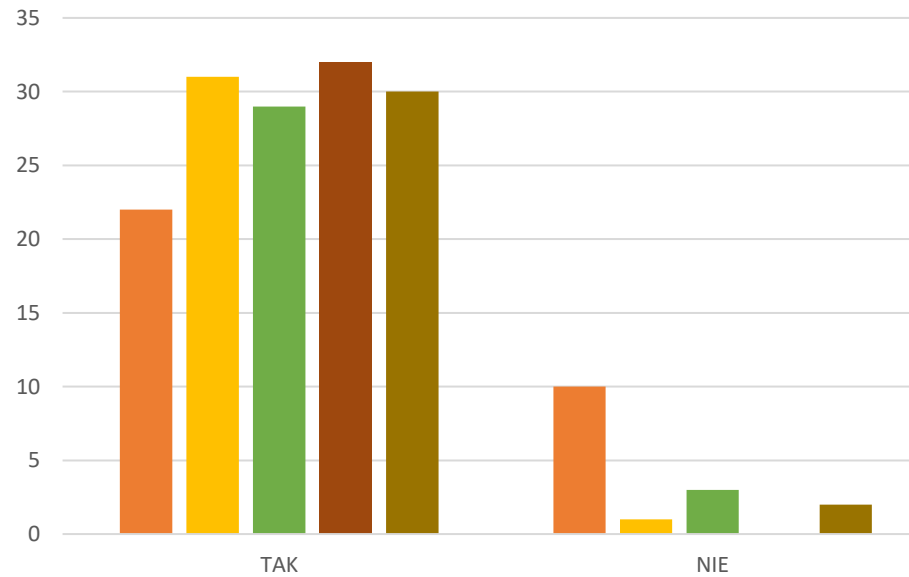
- ✓ **W zakresie elementu wykonywanie zlecenia**, w tym przegląd kontroli jakości zlecenia - w ponad połowie FA (89%) SWKJ FA **nie odnosił się do zapisów w zakresie tworzenia akt badania**, o których mowa w art. 67 ust. 4 Ustawy, a także akt innych usług; w większości FA (79%) **nie ustanowiono procedury zamknięcia akt badania**, akt zleceń usług atestacyjnych innych niż badanie oraz akt zleceń usług pokrewnych; w większości FA (68%) **nie ustanowiono reakcji na ryzyko jakości dotyczące rozbieżności opinii** (między członkami zespołu audytowego, w tym KBR a KJ); w ponad połowie FA (63%) zidentyfikowano **słabości w zaprojektowanym przeglądzie kontroli jakości wykonania zlecenia**.
- ✓ **W zakresie procesu monitorowania i korygowania** - w ¼ FA stosowane w praktyce **bieżące działania monitorujące nie zostały opisane** w SWKJ FA; w ponad połowie FA zidentyfikowano **słabości w zaprojektowanych okresowych działaniach monitorujących (brak lub niepełne regulacje w zakresie inspekcji zakończonych zleceń)**.

ZMIANY W PROCEDURACH KONTROLI

- ✓ Podział procedur kontroli w zależności od typu FA
  - ✓ Załącznik 8B1 SPOTKANIE W SPRAWIE SWKJ **dla firm badających JZP**
  - ✓ Załącznik 8B2 SPOTKANIE W SPRAWIE SWKJ **dla firm niebadających JZP**
  - ✓ Załącznik 8B3 SPOTKANIE W SPRAWIE SWKJ **dla JDG bez personelu**

- ✓ Nowe załączniki testów:
  - ✓ Załącznik 13 SWKJ_OCENA
  - ✓ Załącznik 13A SWKJ_LISTA
  - ✓ Załącznik 13B SWKJ_TESTY
  - ✓ Załącznik 13C SWKJ_SPOSTRZEŻENIA

KONTROLE TEMATYCZNE

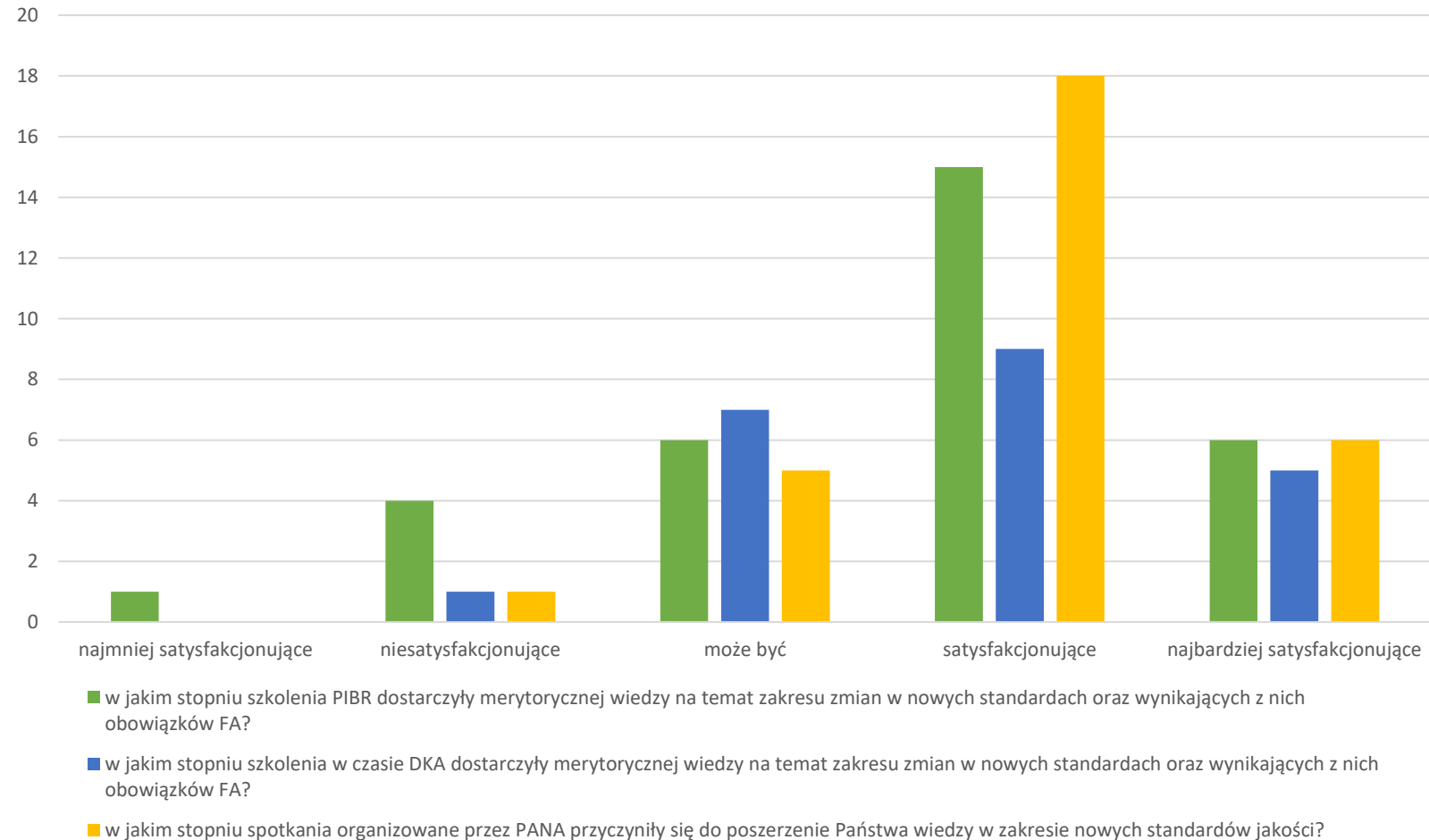
Źródła wiedzy

- czy personel Państwa FA uczestniczył w DKA dedykowanym nowym standardom kontroli jakości?
- czy materiały publikowane na stronie PIBR dostarczyły merytorycznej wiedzy na temat zakresu zmian w nowych standardach oraz wynikających z nich obowiązków FA?
- czy personel Państwa FA uczestniczył w spotkaniach informacyjnych PANA w zakresie nowych standardów kontroli jakości organizowanych przez PANA?
- czy śledzą Państwo publikacje dotyczące nowych standardów jakości zamieszczanych sukcesywnie na stronie internetowej PANA?
- czy śledzą Państwo odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania w zakresie nowych standardów kontroli jakości zamieszczane sukcesywnie na stronie internetowej PANA?

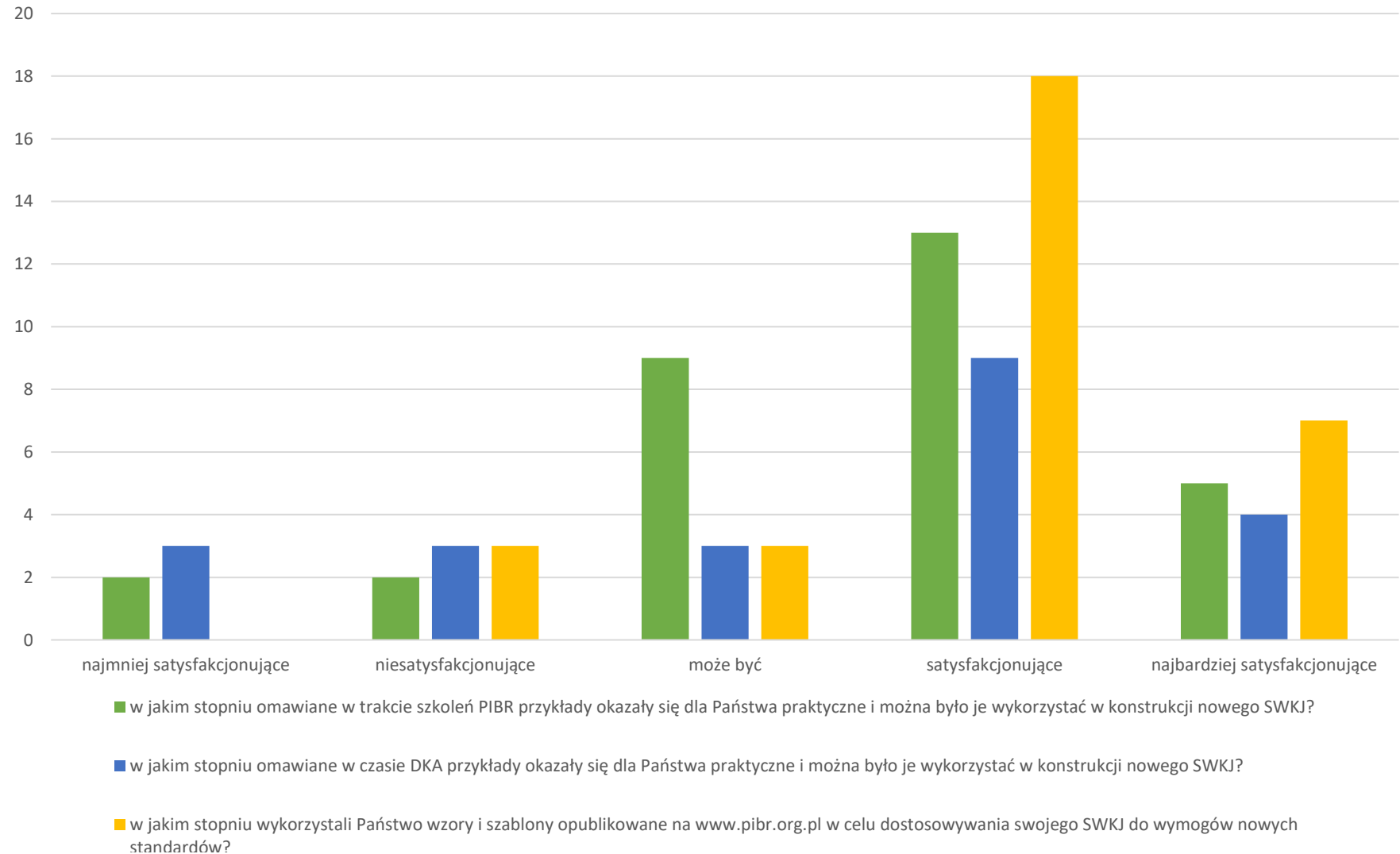
KONTROLE TEMATYCZNE

Informacje o nowych standardach przekazywane w trakcie spotkań i szkoleń

KONTROLE TEMATYCZNE

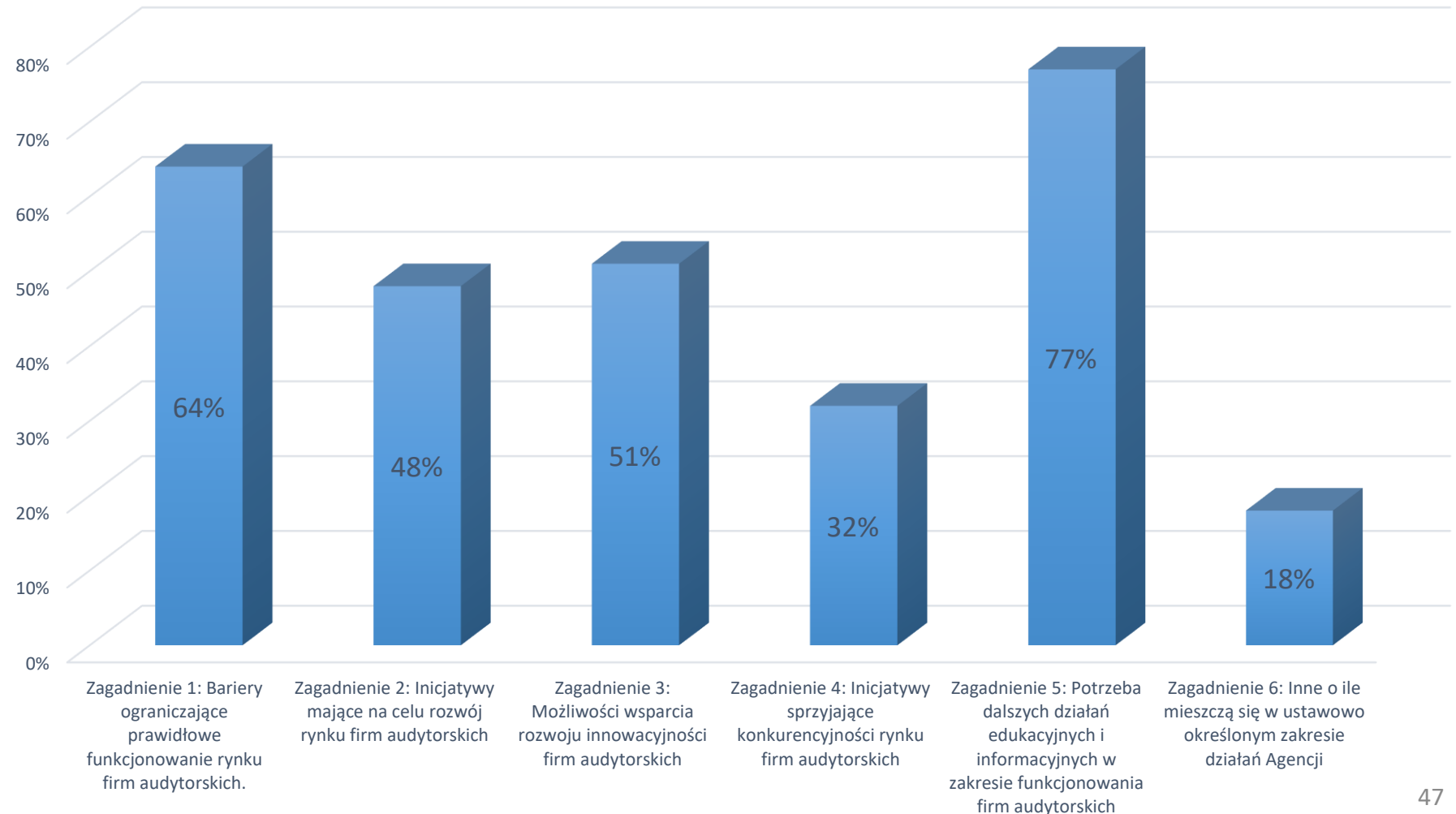
Pomoc praktyczna w odniesieniu do własnych FA

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
- 3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie**
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Popularność zagadnień według zgłoszeń firm audytorskich

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy przewidziane są ułatwienia dla funkcjonowania FA np. zniesienie części wymogów formalnych.*
- ✓ *Możliwość wprowadzenia okresowych kontroli w Biurach Rachunkowych w Polsce.*
- ✓ *Edukacja przedsiębiorców o potrzebie i obowiązku badania przez FA sprawozdań finansowych oraz informowanie o konieczności weryfikacji BR i FA.*
- ✓ *Miejsce na rynku firm audytorskich dla małych, w tym jednoosobowych firm audytorskich.*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Jakie inicjatywy sprzyjające konkurencyjności rynku FA może zaproponować organ nadzoru? Wizja rynku usług audytorskich wg PANA.*
- ✓ *Szkolenia warsztatowe dla BR, praktyczne zastosowanie standardów. Czy PANA rozważa szkolenia na bazie niedociągnięć stwierdzonych podczas kontroli?*
- ✓ *Reakcja PANA na raport IFAC z którego wynika, że w Polsce są bardzo niskie ceny audytu w porównaniu do USA.*
- ✓ *Jakie, zdaniem Agencji, są największe wyzwania w kontekście budowy kompetencji i rozwoju raportowania ESG?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Reakcja PANA na przypadki „hurtowni badań” lub sytuacje w których, badania realizowane są przez osoby nie posiadające uprawnień BR.*
- ✓ *Jakie bariery ograniczające prawidłowe funkcjonowanie rynku FA widzi organ nadzoru?*
- ✓ *W jaki sposób PANA planuje lub mogłaby wesprzeć FA w zrozumieniu przez nie jej oczekiwań wobec nich w zakresie dążenia do prawidłowego opracowania i stosowania ich nowych wewnętrznych systemów zarządzania jakością?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Prośba o częstsze przekazywanie informacji o kontrolach i nieprawidłowościach stwierdzonych w trakcie kontroli.*
- ✓ *Jak Agencja ocenia przepis wymagający od Komitetów Audytów w JZP oceny, czy audyt w nadzorowanych jednostkach jest przeprowadzany z uwzględnieniem wniosków i zaleceń z kontroli PANA - przepis wydaje jest niejasny, wnioski i zalecenia z kontroli są objęte tajemnicą, wobec czego nie jest jasne, czy FA powinny przekazywać takie informacje Komitetom Audytu.*

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
- 4. Dyskusja i pytania**
5. Zakończenie

Dyskusja i pytania

Zapraszamy do zgłaszania się i dzielenia Państwa obserwacjami lub wątpliwościami oraz do wnoszenia postulatów odnośnie dalszej współpracy.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. **Zakończenie**

Podsumowanie

Dziękujemy za uwagę.